

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
polletno 210 Din
celoletno 420 Din
za inozemstvo
mesečno 140 Din

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1. stoje. polni vrste
mail oglas po 150
in 2 D. večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-30, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
g. Pa večim g.
naročilu popust
izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po preizku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon št. 2050, upravnštva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Ceko
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inozemstvo, Sarajevsko št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Brez načrta

Kdor mnogo govori, malo stori, pravi pregovor, ki pa očitno še ni prodril do ušes šefov KDK. Kajti gostobesedni od sile so vsi voditelji KDK in ne mine dan, da ne bi vsaj dva njena voditelja osrečila Jugoslavijo z dolgo izjavo. Zlasti g. Svetozar Pribičević je v tem oziru priden in kmalu si bo za vse čase priizjavil naslov glavnega dobavitelja za vse časopise KDK.

Kljub vsej tej ogromni gostobesednosti, pa javnost še do danes ni mogla izvedeti, kaj da gospodje od KDK konkretno zahtevajo. Se najmanj pa je mogel kdo uginiti, kako si šefi od KDK prav za prav predstavljajo rešitev krize. Iz vseh izjav voditeljev KDK vemo samo to, da vodijo nad vse vestno sestavljen register o vseh javnih škandalih, ki se dogajajo v državi in da so radi teh škandalov vsaj enkrat na dan temeljito ogorčeni. Da bi pa javnosti tudi povedali recept, po katerem bi se mogli ti škandali enkrat za vselej odpraviti, tega ni mogoče doseči za nobeno ceno in pod nobenim pogojem. Nehote se mora zato človek vprašati, če imajo šefi od KDK sploh ta recept in če ni morda vse njih ogorčenje zaradi teh škandalov samo narejeno, da svet ne zapazi zadrege, v kateri je vsa KDK, ker je brez načrta.

Da pa je KDK tudi v resnici brez načrta, dokazuje vsa njena taktika in vse njeno delo. Brez dvoma je na primer, da vsi šefi in podšefi od KDK nimajo nobene bolj vroče želje, kakor da vržejo sedanjo vladno. Parlamentarno je mogoče vreči vladno le v skupščini, če se večina posl. izreče proti vladi. KDK pa ne gre v skupščino in jo bojkotira in naravna posledica tega je, da vlada z lahkoto dobi večino za svoje predloge, za katere bi se morala sicer težko boriti. Taktika KDK je torej baš nasprotje tega, kar si želi in prav za prav edina možnost, da je vlada brez neprilik.

Na neparlamentaren način je mogoče vreči vladno, če se opoziciji posreči, da prepriča merodajne kroge, da ima boljši načrt in boljšo politiko od vlade. Niti tega dokaza ne da KDK in živ krst ne ve, in menda tudi voditelji sami ne, v čem je boljši načrt KDK in v čem je slabši vladni, ker je KDK sploh brez načrta. Mogoče je vladno vreči tudi s silo, z revolucijo, ali tudi tega sredstva ne marajo voditelji KDK. Oni so le za socialni bojkot, o katerem pa zopet niso povedali, kako si ga predstavljajo.

Edino, kar se je moglo izvedeti od voditeljev KDK je to, česa nočejo. Nočejo se razgovarjati z nobenim srbijanskim in vladnim strankarjem, nočejo sploh nobene stvari, ki bi prišla iz Beograda. Ne toliko zato, ker bi bila ta stvar slaba, temveč zato, ker so oni a priori proti vsaki stvari, za katero je Beograd. To gre že tako daleč, da bi bili najbrže tudi proti hrvatski samostojnosti, če bi jo predlagal Beograd. Čisto v stilu znanega predloga dr. Mačka, da naj Hrvati mesto živalic uporabljajo kresilni kamen.

Šefi KDK so čisto zalezli v negativno politiko, ki je gotovo od vseh politik najslabša. Kajti negativna politika vodi neizogibno v defenzivo, prave uspehe pa donaja le ofenziva. Naj napadajo voditelji KDK še tako vehementno vladno, Beograd in vse, kar jim pride pod zob, so pri tem dejansko vendarle v defenzivi. Kajti kljub vsem tem napadom stoji samo ob strani in samo gledajo, kako delajo drugi. Če bi bili njih nasprotniki ljudje slabotnih živcev, potem bi njihovi besedni napadi imeli morda še kak učinek. Tako pa vse to izlivanje žolca na nikogar ne vpliva in dogodki gredo svojo pot, ker preprečuje delo samo tisti, ki je sredi ceste, ne pa tisti, ki je ob strani. Ta se je namreč že umaknil.

Priznavamo, da ni ravno prijetna pot po cesti, ob kateri stoje ljudje, ki glasno izražajo svoje nezadovoljstvo. Toda ta neprijetnost ni tako velika, da bi postala že argument in da bi prisilila k opustitvi pota in privedla do kapitulacije. Treba je uporabiti močnejši argument in stopiti na cesto ter povedati svoje pogoje za prehod. Teh pa KDK noče povedati.

Številno in močno armado je zbral St. Radič, a vsa ta armada je danes brez voditelja in brez cilja. Armada stoji in čaka na povelja, nikjer pa ni nobenega voditelja. Kajti vsi tisti, ki pravijo, da so voditelji te armade, niso še nikdar bili voditelji, ker so brez načrta, ker sploh ne vedo, kam na povedajo armado. In tako ta čaka in čaka, zgublja čas in dobro voljo. Že se pa tudi pojavljajo prvi znaki, da so ljudje tega čakanja siti in da bo prišla armada k nepetiti. Tedaj pa se bodo morda spomnili šefi KDK, da je treba imeti

Novi državni proračun

Beograd, 17. nov. (Tel. »Slov.«) Finančni minister je predložil danes narodni skupščini proračun za bodoče leto. Proračun je večji od lanskega. Lani so znašali izdatki 11.280.000.000 Din, letos pa 12.158.000.000 Din. Krediti za državno upravo so povečani. Razen tega so povečani krediti za pokojnine. Prvič je uvedena v dohodkih vojna odškodnina od Nemčije, ki znaša 274.000.000 Din.

Splošni državni izdatki so zmanjšani, in sicer pri državnih dolgovih za 137.000 Din, ker so črtani krediti za obveznosti države iz prejšnjih let, katere so bile izplačane iz monopolnega posojila. Stvarno so dolgovni povečani za 50.000.000 Din, kolikor so znašali dosedanj krediti za državne obveznosti iz prejšnjih let. Ta znesek se uporabi za izplačilo državnih dolgov.

Proračun prosvetnega ministrstva je zmanjšani za 26.000.000 Din in sicer zaradi zmanjšanja kreditov za investicije. — Proračun notranjega ministrstva je zmanjšani za Din 16.000.000, ker se je izločil kredit za pokojnine orožništva in se je prenesel v proračun za pokojnine. — Proračun zdravstvenega ministrstva se je zmanjšal za 14.000.000 Din radi zmanjšanja investicij. — Proračun zunanjega ministrstva se je zmanjšal za 1.000.000 Din radi razlik na kurzu radi izplačila tujih valut. — Proračun gradbenega ministrstva je manjši za 90.000.000 Din, ker so se ukinile vse podpore za vzdrževanje cest in investicije. — Ministrstvo za agrarno reformo ima za Din 11.000.000 nižji proračun radi prenosa kreditov za vodne zadrage v finančni zakon.

Povečani so proračuni: Vrhovne uprave za 198.000.000 Din, ki se porabi za državno dotacijo oblastem in dotacijo fonda pri Drž. hipotekarni banki, za zavarovanje osrednje premične in nepremične državne imovine. Nezadostni krediti za pokojnine in invalidske podpore so se povečali za 115.000.000 Din in znašajo 1.031.000.000 Din. Proračun pravosodnega ministrstva je povečan za 34.000.000 D. Večji del te vsote se bo porabil za izvedbo novih sodnih zakonov. Proračun min. za vere je zvišan za 1.000.000 Din. V proračunu je zagotovljena prevedba kronske kongruie na dinarsko. Finančni efekt znaša okrog 5.000.000 Din. Finančno ministrstvo je povečalo proračun za 11.000.000 Din. Povečanje je posledica reorganizacije finančne službe, razen tega pa tudi pripravljalna dela za sestavo katastra v Srbiji in Črni gori. Proračun vojnega ministra znaša 2.549.000.000 Din. Torej se je povečal za 121.000.000 Din. Povečanje se opravičuje s potrebo mornarice in zrakoplovstva. Proračun železniškega ministrstva se je povečal radi tega, ker se je kredit ravnateljstva za gradbo novih železnic prenesel med splošne izdatke min. Proračun kmet. ministrstva se je povečal za 2.000.000 Din. Povečani krediti bodo služili za pospeševanje kmetijstva in povišanje rentabilnosti. Proračun trgovskega ministrstva je povišan za 3.000.000 Din. Povečanje bo služilo zgraditvi srednje tehnične šole v Sarajevu. Ministrstvo socialne politike samo izkazuje povečanje za 3.700.000 Din, ki se bodo porabili za ljudsko štetje in štetje živine, ki se mora izvršiti do konca 1930. Proračun rezervnih kreditov znaša 74.000.000 D. Izdatki drž. gospodarskih podjetij so se povečali. Izdatki v resoru prosvetnega ministrstva so se zmanjšali za več kot 3.000.000 Din radi tega, ker se je zaloga šolskih knjig v Zagrebu in Ljubljani izročila oblastem.

Izdatki za državne ustanove Belje, Topolovec, državne sladkorne tovarne so za nad 7.000.000 višji. Ti višji izdatki so potrebni

radi povečanja dohodkov. Iz proračuna železniškega ministrstva so izvzeti vsi krediti, katerih namen je bil, preosnovati železnice na trgovski podlagi. V celotnem je proračun železniškega ministrstva višji za 332 milijonov dinarjev, kar se opravičuje s tem, da so bili dosedanj krediti nezadostni. Za zgradbo pošt, telefonov in brzojavov so povečani krediti za 8 mil. Din. V kmetijskem ministrstvu so povečani krediti za 10 mil. Din, ki se bodo porabili za povzdigo konjereje, svilarstva in potrebe državne loterije. Krediti za gozdarstvo in rudarstvo so povečani za 125 mil. Din, ker dosedaj rudniki niso izhajali iz dovoljenimi krediti in so vedno zahtevali naknadne kredite. Povečini so krediti za ustanove v trgovinskem ministrstvu za 900.000 Din radi povečanja poslovanja Drž. hipotekarne banke.

Med državnimi dohodki izkazuje največji iznos državna gospodarska podjetja, in sicer 6.631.000.000 Din, torej za 201 mil. Din več kot v prejšnjem proračunu. Monopolni dohodki 1.904.000.000 Din. Dohodki bodo večji pri prodaji tobaka in tobanih izdelkov, manjši pri prodaji soli radi znižanja prodajne cene. V celoti so dohodki za 1.500.000 Din manjši kot v prejšnjem proračunu. Neposredni davki so proračunani na 1.684.000.000 Din, za 10 mil. Din več kot pri prejšnjem proračunu. Povečanje se opravičuje iz dohodkov davka na uslužbenice in obresti za zaostale davke. Dohodki iz carin 1.463.000.000 Din, to je 187 mil. Din manj kot dosedaj radi znižanja carinskih postavk, ki so posledica novih trgovinskih pogodb s sosednimi državami. Takse so proračunane na 1.159.000.000 Din ali za 104 mil. Din sedaj. Povečanje izhaja iz večje prodaje kolkov, vrednostnih papirjev in povečanja uvoznih taks. Dohodki iz trošarin znašajo 783 mil. Din, to je 30 mil. Din manj. Dohodki iz državnih denarnih zavodov (Narodna in Hipotekarna banka) znašajo 30 mil. Din. Razni dohodki iz kapitalov, fondov itd. znašajo 95 mil. Din, to je za 8 mil. Din manj, ker so se izločili prispevki za posestva, ki spadajo pod agrarno reformo.

Proračun izkazuje prebitke 48.285 Din, ki se bo porabil v smislu čl. 40 zakona o računovodstvu v to, da se priklopi državni govinovi.

Proračuni posameznih ministrstev so torej ti-le:

Državni dolgovi 863.143.326 Din.
Notranje ministrstvo 546.000.879 Din.
Zunanje ministrstvo 166.270.168 Din.
Ministrstvo za agr. reformo 30.371.081 Din.
Pokojnine in inval. podpore 1.031.637.565 Din.
Ministrstvo za vere 112.024.622 Din.
Železniško ministrstvo 2.080.080.171 Din.
Trgovinsko ministrstvo 51.940.374 Din.
Prosveta 780.273.720 Din.
Vojno ministrstvo 2.549.696.611 Din.
Zdravstveno ministrstvo 175.294.197 Din.
Gradbeno ministrstvo 204.702.476 Din.
Vrhovna državna uprava 318.725.635 Din.
Pravosodno ministrstvo 307.651.012 Din.
Finančno ministrstvo 359.768.548 Din.
Kmetijsko ministrstvo 139.287.764 Din.
Ministrstvo za soc. politiko 33.972.839 Din.

Proračun je sestavljen kakor lani. V prvem delu so izdatki državne uprave, na drugi strani pa izdatki državnih gospodarskih podjetij. Izdatki uprave in dotacij znašajo torej 7.829.839.786 Din. Fiskalni dohodki in pavšalni dohodki iz gospodarskih podjetij 7829 mil. 888.071 Din.

Belgra'ske vesti

Beograd, 17. novembra.

Minister Cvetković je danes izjavil, da je zoper vse tiste, ki so poslali znani brzojav na ministrskega predsednika iz Niša, vložil tožbo in se bodo morali zagovarjati pred sodiščem.

Dne 22. novembra bo predaval na belgrajski univerzi ljubljanski vseučiliški profesor

tudi kak načrt, kako bo šla bodoča pot. Toda takrat bo že prepozno in takrat bo armada že odšla.

Danes armada brez voditeljev, jutri voditelji brez armade. To je usoda KDK, ker so njeni voditelji brez načrta, brez ideje in samo negativisti, ki poslušajo, česa noče Vlaška ulica.

Seja skupščine

Zakon o javnih delih in pomoči pasivnim krajem sprejet.

Beograd, 17. nov. (Tel. »Slov.«) Današnja skupščinska seja se je pričela ob 10. Glavni predmet je bila debata o javnih delih in pomoči pasivnim krajem. Od radikalov je imel dolg govor Radko Parežanin, ki je zahteval, da se vrši nad to razmeroma majhno vsoto nadzorstvo, da se ne potroši za razne dnevnice. Zakon je dober in potreben. Glasoval bo zanj. Poslanec se je bavil s pasivnostjo naših krajev in trdil, da je za to stanje kriva gospodarska politika dosedanjih vlad. Dokaz so dosedanj proračuni. Krivo je tudi strankarstvo. V naši upravi imamo veliko število nesposobnih uradnikov, ki prejemajo denar, ki bi se lahko uporabil za reforme. Naštevava številne primere, da se je s fondi za izboljšave slabo ravnilo. Zlasti za pogozdovanje. Poslanec obtožuje ministra za agrarno reformo in gozdarstvo, da vladajo po njegovem mnenju tu tajne sile. Zavzema se za povzdigo kmetijstva, ki je zanemarjeno. Kot zgled navaja kako druge države skrbijo za to.

Nato je govoril zemljoradnik Savlijič. Izjavil je, da so krediti majhni. Radikal Mitutinović opisuje razmere v raško-zvečanski oblasti. Musliman Husein Alić je priznal, da ima zakonski predlog tudi slabe strani. Vendar je mnogo boljši od prejšnjega. Določena vsota 120. mil. Din je razmeroma majhna. Pri glasovanju je bil zakon s 127 proti devetim glasovom sprejet. Nato je preds. prebral poročilo finančnega ministra, da predlaga narodni skupščini proračun, nakar se je seja zaključila. Prihodnja skupščinska seja je 26. novembra ob 10 dopoldne.

Razčiščevanje v NRS

Beograd, 17. nov. (Tel. »Slov.«) Dopoldne so odpovali v Niš člani glavnega odbora Uzunović, Maksimović, Krsta Miletić, Živko Sušić, Svetislav Saković, dr. Ivković, Velja Popović, Milan Simonović, Ljuba Popović, Miloš Babić, Mihajlo Lukarević in poslanec Besarabić. V istem vlaku je z njimi odpoval minister za vere Cvetković, ki je Uzunovićev nasprotnik. Člani glavnega odbora so imeli že danes v Nišu posvetovanje s svojimi somišljeniki. Jutri se bo vršil v Prokuplju velik radikalni shod. Med radikali se čuje mnenje, da je to predpriprava članov glavnega odbora NRS, da nadaljujejo akcijo zoper večino radikalnega kluba. Na drugi strani se je zatrjevalo, da je to navaden radikalni shod. Vsekakor je značilno, da je z istim vlakom in na isto mesto, v Prokuplje odpoval minister Cvetković, ki bo govoril na istem shodu za slučaj, da bodo člani glavnega odbora napadali vladno in njeno delovanje. Ker je odšlo toliko število poslancev in ker so se sestali pristaši Vukičevića in glavnega odbora, je bilo seveda zanimanje za ta radikalni shod v Prokuplju v središču političnega zanimanja.

Zagreb voli v torek župana

Zagreb, 17. nov. (Tel. »Slov.«) Danes je prišel odlok notranjega ministrstva, da se v Zagrebu izvršijo županske volitve. Veliki župan je takoj razpisal volitve za 20. november. Takrat se sestane občinski odbor. Zdi se, da bo Hrvatski blok kljub nesimpatijam, ki se pojavljajo v velikem delu, Skulja izvolil za župana. Značilno je, da je izvoljen za ravnatelja Mestne hranilnice samostojen demokrat dr. Juriša. To se je zgodilo radi tega, da si federalisti pridobijo naklonjenost samostojnih demokratov.

K sporazumu o reparacijah

London, 17. novembra. (Tel. »Slov.«) »Daily Telegraph« poroča, da bo Anglija svoj oficijelni odgovor na nemški predlog za sklicanje konference strokovnjakov izročila v par dneh obenem z odgovori ostalih zaveznikov in da bo v njem obravnavala samo sestavo in postopanje odbora. Obenem bo v neoficijelnem memorandumu sporočila nemški vladi angleško mnenje o reparacijskem vprašanju. Nemčija je odklonila udeležbo na konferenci, če bi bila svoboda strokovnjakov omejena po gotovih zahtvah zaveznikov, Amerike pa je za udeležbo stavila pogoj, da se formalno ne dotaknejo vprašanja medzavezniskih dolgov, kar pa se je, dasi v neoficijelni obliki, zgodilo v angleškem memorandumu.

DRŽAVNA RAZREDNA LOTERIJA

Zadele so sledeče srečke: 30.000 Din št. 31.322, 10.000 Din 62.710 in 12.164.

O katoliški akciji

(Pismo z Dunaja.)

Na Dunaju so nastala nesporazumjenja med zastopniki politične krščansko-socialne stranke in zastopniki katoliške akcije. Da se zadeva pojasni, so sklicali veliko javno zborovanje. Tam je govoril generalni ravnatelj »Katoliške ljudske zveze« (Kath. Volksbund) monsignore Fried o »katoliški akciji«, poslanec in strankin načelnik Kunschak o politiki. Fried je izjavil med drugim:

Prvo vprašanje je o cilju katoliške akcije in politične stranke. Katoliška akcija ima nalogo, da v zvezi s Cerkvijo in dušnim pastirštvom pomaga izobraževati mišljenje ljudi, vzgaja značaj prav razlagati naša načela in njihovo uporabo na praktično javno življenje. S tem je dalje dana naloga, da se mora katoliško ljudstvo v smislu našega katoliškega svetovnega nazora šolati. Politična stranka z vsemi temi nalogami nima nič opraviti; njeno delo je, da po možnosti uveljavi katoliška načela v javnem življenju, v državi in deželi, v zakonodaji in upravi. Politična stranka mora imeti posebno če je krščanska, tudi svoja nepremakljiva načela, in jih ne sme nikdar zatajiti ali izdati. To je samoobsebi umevno. V koliko pa ta nespremenljiva načela doseže, to je vprašanje njene politične moči. Krščanska stranka bo včasih morala pristati na kak kompromis, ki ga po svojih načelih zavrača.

Prvo vprašanje je, kdo naj deluje v kat. akciji in kdo v političnem življenju. V katoliški akciji naj bodo samoumevno vsi katoličani, vsaj tam, kjer to gibanje nosijo naša katoliška društva in organizacije, naj bodo njihovi člani. To je najmanjša zahteva, ki jo moramo nasloviti na vse katoličane, naravno tudi na naše krščanske mandatarje. Mi moramo od vseh zahtevati, da pospešujejo in naročajo tudi naš katoliški tisk. Na vodilen način bodo v kat. akciji duhovniki in laiki sodelovali. Na splošno za to politični mandatarji radi tega ne bodo sposobni, ker imajo, če hočejo javne dolžnosti prav izpolnjevati, malo ali nič časa za delo v Ljudski zvezi (Volksbund), v stanovskih društvih itd. V politični stranki naj bo in mora naravno biti njen član tudi vsak katoličan in mora za časa volitve ne samo sam v krščanskem smislu voliti, ampak tudi kolikor mogoče mnogo drugih k temu pripraviti. Vodilna mesta v političnem življenju bodisi kot zaupniki, načelniki strankine organizacije in kot mandatarji bodo zavzemali in naj jih zavzemajo moške našega zaupanja, če katoličani pri političnem gibanju ne stoji ob strani, ampak se goreče v njem udeležujejo. Ti od nas v političnem življenju naprej postavljeni nositelji našega zaupanja se radi tega ne smejo smatrati takoj kot katoličani druge vrednosti. Tu zahtevamo najprej katoliške mandatarje; posreči se nam, da spravimo vrle katoličane na ta mesta, potem pa jih sami nekako izključujemo iz notranje katoliške vzajemnosti. To ni nič. Tako ne pridemo naprej.

Katoliška akcija in javno življenje (politika) se naj medseboj dopolnjujeta, krepi in jačita.

Kunschak pa je med drugim izjavil:

Kat. akcija stoji na večnih verskih resnicah in se radi tega nima na nič ozirati kakor na svoja načela. Politična stranka pa je pri svojem ravnanju in pri svojih odlokih vezana na menjajoče se razmere in posebno na vsakokratno dano razmerje moči. To razmerje za katoličane ni ugodno. V »Narodnem svetu« je n. pr. 73 krščanskih socialcev, 71 socialdemokratov, 12 velenemcev in 9 deželnih zvezarjev (Landbund). Ker so velenemci in večina zvezarjev liberalci, je v kulturno-političnih vprašanjih liberalna večina. Pri tem položaju strogo obsojati dr. Seipla in krščansko socialno stranko, ker ne delata izrecno katoliške politike, ni samo nepravilno, ampak hudobno. Nekateri žele, da bi krščanski socialci vrgli proč vlado in šli v opozicijo delat načelno katoliško politiko. V dunajskem občinskem svetu so krščanski socialci v opoziciji, pa se slišijo le tožbe, kako vladajoči socialdemokrati zatirajo katoliške zadeve; stavlja se vprašanje, ali ne bi bilo boljše skleniti kompromis s socialdemokrati, da se omili socialdemokratski kulturni boj zlasti glede šole. Windhorst je rekel, da »Centrum« ni konfesionalna stranka, ampak politična stranka. Tako je ostalo do danes pri »Centrum«, tako pri krščansko-socialni stranki. Če je moj prijatelj Fried zahteval za katoliško akcijo in za politiko svobodo odločitve in delovanja, se s tem popolnoma strinjam in kličem tako zastopnikom katoliške akcije kakor zastopnikom krščansko-socialne stranke: V svobodi drug poleg drugega, v svobodi drug z drugim za našo vero, ljudstvo in našo domovino.

»Osservatore Romano« ima dne 20. oktobra o tem poročilo z naslovom: »Po zborovanju na Dunaju — katoliška akcija in politično udejstvovanje«, kjer odobrava stališče obeh dunajskih govornikov v dolgem uvodnem članku. »Reichspost« ponatiskuje 26. oktobra z zadovoljenjem članek vatikanske lista. To posnema tudi »Katholische Kirchenzeitung« dne 8. novembra. Ta še pripominja, da je dr. Pfliegler v svoji reviji »Neuland«, str. 216 z »Osservatore Romano« v nasprotju, ko dvomi o življenjski možnosti krščansko-socialne stranke in njeni koristnosti za katoliško Cerkev, očitajoč ji, da je le sredstvo za moč obrtnikov in meščanstva, stranka kapitalizma, da se z

Silni viharji v severni Evropi

Berlin, 17. nov. (Tel. »Slov.«) Nad obalami Severnega morja, v Angliji, Holandiji, severni Nemčiji in tudi nad francosko obalo Atlantskega morja divjajo od včeraj hudi viharji, ki so napravili veliko škode in zahtevali tudi več človeških žrtv. Vihar je trgal ladje od obale, razkrival strehe, ruval drevost, oviral železniški in cestni promet ter rušil telefonske in brzojavne zveze. Na kornvalski obali v Angliji je vihar odplaval z neke ladje krmilarja. V Angliji je bilo vsega skupaj ubitih 6 oseb. Mnoge ladje so na morju prišle v velike stiske.

Pariz, 17. nov. (Tel. »Slov.«) Poroča se o vedno večji škodi, ki jo je napravil vihar v francoskih pristaniščih v Kanalu. Francoske brezzične postaje so prejele razne klice na pomoč, tako od grškega parnika »Amazona«, angleškega parnika »Aquila« in od več francoskih ribiških ladij. Potniški promet med Francijo in Anglijo je popolnoma ustavljen že od včeraj popoldne. Danes je bil ustavljen tudi zračni promet na letališču v Le Bourgetu.

London, 17. novembra. (Tel. »Slov.«) Telefonske zveze med Anglijo in kontinentom so povečini še vedno prekinjene. Za prihodnjih 24 ur se napoveduje nov vihar.

Zakaj ni prišlo do trgovinske pogodbe s Prago

Praga, 17. nov. (Tel. »Slov.«) O jugoslovansko-češkoslovaških trgovinskih pogajanjih, ki so se prekinila in so usojena na politiko čakanja, je zvedel vaš dopisnik nekatere podrobnosti. Da ni prišlo do pogajanj o tarifnem delu pogodbe, so krivi češkoslovaški agrarci, ki niso hoteli brez protiuslug skleniti niti veterinarske konvencije, ki jo je Jugoslavija z Madjarsko z lahkoto sklenila. Med pogajanj bi bilo kmalu prišlo do krize češkoslovaške vlade. S pogajanj se je bavil ministrski svet, v katerem pa so zopet zmagali agrarci, ki ne marajo nasproti jugoslovanskemu kmetijstvu ničesar popustiti. V splošnem gredo češkoslovaški agrarci za tem, da označijo češkoslovaško državo za agrarno, da jo na tem polju popolnoma osamosvojijo. Radi

tega je malo upanja, da bi se pogajanja nadaljevala, dokler bodo imeli češkoslovaški agrarci odločilno besedo v vladi. Jugoslovanska delegacija, videč, da ni mogoče pričakovati kakega uspeha, je pogajanja prekinila. Najbrže ne bo silila na nova pogajanja, dokler ne pride v vlado češkoslovaška socialistična stranka. Agrarci trenutno ne marajo ničesar popustiti, ampak gredo v boj za pokrajinske volitve z geslom: zvišanje carine na živilo in kmetijski pridelek. Ker je češkoslovaški izvoz v Jugoslavijo še enkrat večji kakor jugoslovanski v Češkoslovaško, bo Češkoslovaška imela več interesa, da podvzame korake za ponovna pogajanja, kakor SHS. Dokler ostane sedanja vlada na krmilu, na nova pogajanja ni računati.

Protiruski vojni načrti

Moskva, 17. novembra. (Tel. »Slov.«) Sovjetski listi poročajo o podrobnostih razširjenega poljsko-romunske vojaške zveze, ki je bila sklenjena pod vodstvom Poljske. Pilsudski jevo potovanje v Romunijo, številna potovanja poljskih in romunskih generalstabinh častnikov v obe državi in potovanje francoskega generala Leron v Romunijo so služila v to, da se je ugotovil nov razširjen operacijski načrt med Romunijo in Poljsko za primer vojne z Rusijo. Najvažnejše določbe so: Poljsko pošlje Romuniji v primeru vojne z Rusijo 3 divizije pod romunsko komando, Romunija pa Poljski za slučaj vojne z Rusijo osem infanterijskih divizij in eno kavalerijsko divizijo. Poljska pa bi postavila enako število čet, tako da bi vse te divizije stale

pod francosko komando. Operacijski načrt predvideva tudi dvotirno železnico od Černovic do Črnega morja in francosko mornariško pomoč v slučaju boljševiškega napada na Poljsko ali Romunijo, ali v primeru skupne vojne. O vseh pripravah bosta razpravljala francoski generala Leron in Moien. Dalje je tudi sklenjen dogovor med tvrdko Schneider-Creuzot in škodovimi tovarniki za graditev tovarn za vojni material v Romuniji in Jugoslaviji. V Jugoslaviji je specialna poljska misija dosegla, da se sme jugoslovanska prosta cona v Solunu porabljeni kot izključna baza za vojni material iz Francije v Romunijo in Poljsko. (Objavljamo te sovjetske vesti z vsi rezervi. Op. uredn.)

Deževje povzročilo izbruh Etne

Milan, 17. nov. (Tel. »Slov.«) Ravnatelj Melladra na neapeljskem vezuvskem opazovališču smatra, da je zadnji izbruh Etne povzročilo obilno deževje meseca septembra. Iz istega vzroka smatra, da bo tudi Vezuv hujše deloval meseca decembra ali januarja.

Drobne vesti

Francoski delegat v ženevskem mednarodnem delovnem uradu Youchaux je sedaj po Boncourju tudi podal demisijo. V časnikarskem intervjuju je izjavil, da ne more zagovarjati, da bi zastopal v Ženevi desničarsko vlado. Širi se govorica, da bo tudi radikalnosocialni poslanec Bascide odložil svoje mesto kot delegat v Ženevi.

Nemški državni zbor je danes v svrhu podpore izprtim delavcem v severozapadnem industrijskem ozemlju dovolil 20.000 mark. V ponedeljek se začne zunanepolitična debata z govorom dr. Stresemanna, ki bo poročal o poteku prihodnjih pogajanj v stvari Dawesovega načrta.

Razsodba v grškem procesu. Iz Aten poročajo, da je v konfliktu med grškim državnim erarjem in mednarodno finančno komisijo radi zastavljenih državnih dohodkov sedaj razsodil švicarski razsodnik tako, da mora Grška vrniti 15 milijonov zlatih frankov, razen tega pa še odškodnino za zvišanje obresti.

O izpraznitvi Porenja se je izjavil poljski zunanji minister Zaleski in dejal, da ji ni nasproten.

Banka del piccolo credito v Ferrari je ustavila plačila.

Za vrhovnega poveljnika italijanskega brodomarja v gornjem Tirenskem morju je bil imenovan admiral Lido Ducci.

njenim delovanjem na tragičen način Cerkvi odtujaše vedno več ljudi, navajajoč h koncu besede judovske boljševikinje Kameneve. Iz tega članka sklepa »Kirchenzeitung«, da hoče Pfliegler s katoliško akcijo izločiti krščansko socialno stranko, dočim smatra »Osservatore Romano« katoliško akcijo za nekaj izvenpolitičnega in nadpolitičnega ter se veseli, da sliši isto iz Friedlovih in Kunschakovih ust.

Te konstatacije so jako poučne za bosanske razmere, kjer sarajevski »Katoliški Tjednik« pobija v imenu katoliške akcije politiko Hrvatske pučke stranke, dočim je katoliška akcija nepolitična, izvenpolitična in nadpolitična, kakor to sledi tudi iz teh rimskih in dunajskih izjav.

Volitve v SSLU

Ponoven porast katoliške „Slovenske liste“

Ugled in sila katol. akad. mladine na naši univerzi neprestano naraščata. Ponoven jasen dokaz so sinočnje volitve v najvišjo stanovsko reprezentanco Ljublj. akad. mladine, v SSLU. Slovenska lista beleži zopet krasno zmago.

Izid sinočnih volitev v SSLU je sledeč: vseh oddanih glasov 920, »Slovenska lista« A je dobila 340 glasov, »Stanovska lista« Delavne omladine« B 114 glasov, »lista enotne napredne omladine« C 389 glasov in »lista svobodnih akademikov« D 77 glasov. Po tem rezultatu je razdelitev mandatov sledeča: Lista A je dobila 3 mandate, lista B 1 mandat, lista C 3 mandate, lista D nobenega mandata.

Po volivnem redu se je Svet konstituiral kakor sledi:

Predsednik: Köstl Janko (C), I. tajnik: Hribovšek Anton (A), podpredsednik: Z dolšek Joža (C), blagajnik: Oven Zvonko (A), tajnik II.: Babič Mihovil (C), arhivar: Kozina Ljuba (B), odbornik brez mandata: Potokar Mirko (A). Revizorji: Ekar Dušan (C), Ilija Alojz (A), Debeljak Milan (C).

Slovensko katoliško akademsko dijaštvo je doslej še vedno pokazalo svojo notranjo silo, ki ga druži v silno enoto vsakokrat, kadar je to treba pokazati komurkoli. Notranje zdravje naše kat. akad. mladine je pokazalo baš minulo poslovno leto, ki zanjo ni bilo baš preveč prijetno, a je znala eliminirati vsak nezdrav pojav, tako da je nastopila kompaktno s svojo »Slovensko listo«, dočim je ostala baš »napredna« fronta razcepljena.

Zanimive so številke o volivnih rezultatih v prejšnjih letih. Leta 1925. je ob volivni udeležbi 890 dobila napredna lista 453, levčarska 187, katoliška 250 glasov. Leta 1926. ob udeležbi 838, napredna lista 362, triglavanska (napredna frakcija) 97, levčarska 103, katoliška 283 glasov. Leta 1927.: udeležba 871, napredna lista 357, triglavanska 107, levčarska 91 in katoliška 316 glasov.

Tako so dobili v lanskem Svetu »napredni« 3 mandate, triglavani 1 in katoliški akademiki 3 mandate.

Poslanci KDK in oblastni proračun

Poročilo o včerajšnji seji ljubljanske oblastne skupščine je zlasti zanimivo in jo predvsem zaradi postopanja poslancev od KDK.

Najprej veliki govori proti delu večine oblastne skupščine in še posebej proti delu oblastnega odbora. Povsod vidijo same napake, povsod sama kritika, nobena reč jim ni po volji, najmanj pa seveda oblastni proračun. Zakaj v tem proračunu so naravno tudi davki. Pa si je seveda mislila naša nad vse modra delegacija od KDK, da bi mogla pri davkih nekaj pridobiti tudi za svojo stranko. In zato so sklenili, da bodo na vso moč kričali proti davkom in lovili popularnost.

Toda celo ta primitiven in le za političnega šolarčka primeren račun se je izkazal kot napačen in neizvedljiv.

Ko je namreč koncem glavne razprave vstal dr. Adlešič in v velikem in globoko zasnovanem govoru obdelal vse ugovore opozicije, so pričeli opozicijski poslanci polagoma odhajati iz dvorane. Postal jim je prevroče, ker so bili argumenti dr. Adlešiča prekrepi. Koncem njegovega govora pa so se vrnili v dvorano vendarle vsi poslanci in ko je prišlo glasovanje, so vsi poslanci SKS glasovali za kmetijski proračun. In glasovali so za, pa čeprav je na prejšnji seji izjavil poslanec Tavčar v imenu vse opozicije, da se bo ta vzdržala vsakega glasovanja, da tako izrazi nezaupanje večini v oblastni skupščini.

S svojim glasovanjem za proračun kmetijstva pa so poslanci SKS Tavčarjevo izjavo prekricali, ker so pod silo argumentov morali priznati, da večina, ki tako vestno skrbi za kmetijstvo, zasluži zaupanje.

To njih priznanje pa so nato še podčrtali, ko so glasovali tudi za proračun za javna dela.

SLS in njeni oblastni poslanci so s tem doživeli najlepše zadoščenje, ker so morali njih delo priznati tudi njih nasprotniki. K temu priznanju mi oblastnim poslancem SLS iskreno čestitam.

Še eno stvar pa je pri tem poudariti. Poslanci od SKS so glasovali za izdatke, ali pa bodo imeli sedaj tudi toliko poguma, da bodo glasovali tudi za dohodke? Nobenega zmisla vendar nima glasovati za izdatke in biti proti dohodkom, ki naj te krijejo.

Zato ne preostane za poslance SKS nič drugega, ko da glasujejo še za davke in svojo davčno pesem lepo pospravijo.

Davčna pesem poslancev KDK je šla po vodi in pred silo argumentov dela SLS je morala utihniti. Račun z davki je propadel, ker so fraze vedno manj od dela.

Včerajšnja seja ljubljanske obl. skupščine je to jasno dokazala.

Dunajska vremenska napoved. Po večini oblačno, včasih dež, nižja temperatura. V prostih položajih močni zahodni vetrovi, ki se bodo sukali proti severu.

Svet Društva narodov

Ženeva, 16. novembra.

53. zasedanje sveta Društva narodov je sklicano za 10. december v Ženevo. Dnevni red je precej obilen. Od političnih vprašanj sta postavljena dva spora, ki sta bila že ponovno predmet brezuspešne razprave pred svetom in sicer poljsko-litvanski spor in pa vprašanje madjarskih optantov v Romuniji. Glede optantov so se vršila zadnje mesece ponovno direktna pogajanja med obeh državama in ravno te dni bi se imela v Rappalu vršiti nova konferenca. Radi spremembe vlade pa je bila odpovedana. Vendar ne vlada več taka napetost in zato se upa, da bo končno vendarle mogoče svetu Društva narodov najti kompromis, ki bo zadovoljil obe stranki.

Še bolj star je spor med Poljsko in Litvo, med katerima vlada stalno napeto skoraj vojno stanje. Glavno sporno vprašanje je pripadnost Vilne, ki je pod poljsko okupacijo in jo Poljaki smatrajo za sestaven del svoje države. Litvanci pa so v svojih pretenzijah po tem mestu šli celo tako daleč, da so v ustavi proglasili Vilno za svojo prestolico! Tudi druga vprašanja kakor železniški in poštni promet so popolnoma neurejena. Zato je bila nedavno sklicana v Königsberg konferenca, kjer sta se sestali na direktna pogajanja delegaciji obeh držav in se tudi kmalu razšli — brez uspeha. Pri nepomirljivosti litvanskega Woldemarasa tudi izgledi razprave pred svetom niso najboljši.

Dalje so na dnevnem redu še vprašanja manjšin, posebno nemških manjšin na Poljskem ter razprave o izvršitvi sklepov plenuma. To so predvsem vprašanja finančne in administrativne prirode.

Splošna politična važnost tega zasedanja pa bo seveda odvisna od tega, če se bodo sej udeležili zunanji min. Chamberlaine, Briand in Stresemann. Doslej se še nobeden ni izjavil, vendar se smatra za verjetno, da pridejo vsi trije in da porabijo to priliko za direktna pogajanja o izpraznitvi Porenja in o reparacijskih obveznostih Nemčije.

„Jutru“ v vednost

Na naš uvodnik o škodljivem delu skrajnežev je »Jutro« odgovorilo z uvodnikom, ki jasno dokazuje, da se »Jutro« ne more ločiti od ekstremizma. Po tem dokazu in svojih običajnih poklonih Slov. ljudski stranki, pa zaključuje »Jutro« svoja razmotrivanja z vprašanjem: Ali more SLS sploh še nazaj?

Ne, ne more! Ker SLS gre vedno naprej in bo tudi v bodoče njeno geslo: vedno naprej.